

Касьмін Д. С.

*к.е.н., викладач кафедри управління персоналом та економіка праці,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
(Україна)*

Мордовець А. В.

*аспірант кафедри політичної економії,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця,
(Україна)*

АНАЛІЗ ЕТАПІВ ВИРОБЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Однією із основних функцій держави є забезпечення економічного прогресу, росту доходів населення, конкурентоспроможності національної економіки тощо. В умовах обмежених ресурсів необхідні налагоджені ефективно діючі канали взаємодії між органами державної влади та суб'єктами господарювання, які будуть виступати запорукою якісної державної політики, спрямованої на потреби населення, її підконтрольності суспільству, відповідності стратегічним національним інтересам.

Організація та управління взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання мають великий вплив на формування державної політики держави. При цьому актуальним питанням є сутність (що лежить в основі даного процесу) співпраці державних органів влади та представників бізнесу, так як взаємодія державного та приватного секторів в умовах ринкової економіки може стати одним із найбільш діючих механізмів, який здатний забезпечити комплексний економічний розвиток країни в цілому та досягнення цілей суб'єктів господарювання. В. Кабашкін [1] визначає, що партнерські відносини органів влади та суб'єктів господарювання є одним способів економічного розвитку країни.

Проведений інституціональний аналіз реалізації партнерських відносин дозволив виявити існуючі протиріччя в даному процесі, головною проблемою якого є недосконалість механізму взаємодії учасників партнерських відносин, який би дозволив досягти соціально-економічного розвитку економіки країни.

Сучасний механізм взаємодії державного та приватного сектора здійснюється на основі формального підходу, що не формує мотиваційну базу для співпраці. З метою підвищення ефективності партнерських відносин, досягнення балансу інтересів учасників партнерських відносин та як результат підвищення темпів росту соціально-економічного потенціалу країни, підвищення активності органів влади в забезпеченні доступності інфраструктурних послуг та розвитку діяльності приватного сектору, стимулювання ділової та інвестиційної активності важливим є формування

механізму управління розвитком партнерських відносин в умовах організаційного та інституційного середовища.

Процес формування державної політики в будь-якій сфері відіграє важливу роль у суспільному житті, так як він є відповіддю на їх практичні проблеми, тобто полягає в аналізі існуючих проблем, причин їх виникнення та пошуку шляхів їх розв'язання в умовах впливу соціального, економічного, політичного середовища.

Питання вироблення (ініціювання, формування, ухвалення, реалізації, оцінки) державної політики в різних сферах є предметом дослідження багатьох вчених, а саме В. Авер'янов, Г. Атаманчук, В. Бакуменко, М. Гаман, О. Коротич, П. Надолішній. При цьому питання вироблення державної політики в сфері партнерських відносин розглянуто достатньо фрагментарно, що обумовлює актуальність дослідження.

Існує безліч підходів щодо визначення сутності поняття «державна політика». Л. Пал [2, с. 22] зазначає, що державна політика це напрям дії або утримання від неї, що обрані державними органами для розв'язання певної чи сукупності взаємно пов'язаних проблем. Б. Гогвуд та Л. Ган [3, с. 34–35, 39] акцентують, що державну політику необхідно відрізнити від щоденних рішень, які приймаються державними органами влади. Г. Атаманчук [4] вважають, що державна політика в цілому в певній сфері є цілеспрямованою діяльністю органів державної влади для вирішення суспільних проблем, що полягає в досягненні й реалізації загальнозначущих цілей за рахунок управлінських впливів, які об'єднані єдиною метою, об'єктом та принципами діяльності.

Автор згоден з точкою зору розглянутих науковців та вважає, що державна політика є одним із видів державно-управлінської діяльності, яка направлена на вироблення стратегічного курсу, основних напрямів розвитку національної економіки та способів досягнення цілей та завдань держави.

Аналізуючи процес вироблення державної політики автори виділяють декілька етапів [5, 6]: ініціювання політики (полягає в визначенні та аналізі суспільних проблем, формулювання цілей та пріоритетів державної політики); формування політики (розробка державної політики та узгодження інтересів, цілей та засобів їх досягнення); ухвалення політики (легітимізація та фінансування державної політики, тобто закріплення розробленої політики в низці рішень та програм); реалізація політики (здійснення та моніторинг політики); оцінка політики (перевірка її ефективності та якості).

Аналізуючи процес формування державної політики в сфері соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання (рис. 1), то стадія ініціювання полягає в виділенні пріоритетних сфер національної економіки, які потребують реформування і визначені за рахунок соціального замовлення суспільства та стратегічних цілей держави, а державні органи влади не володіють необхідними ресурсами для реалізації соціально значимих завдань. Стадія формування політики відображається в Стратегіях розвитку, державних цільових програмах, які відображають напрями реформування пріоритетних сфер економіки. Стадія ухвалення державної політики в сфері соціально-економічного партнерства присвячена значна кількість нормативно-

правових документів, які регулюють певний аспект затвердження цільових програм та відображають процес формування механізму державної політики.

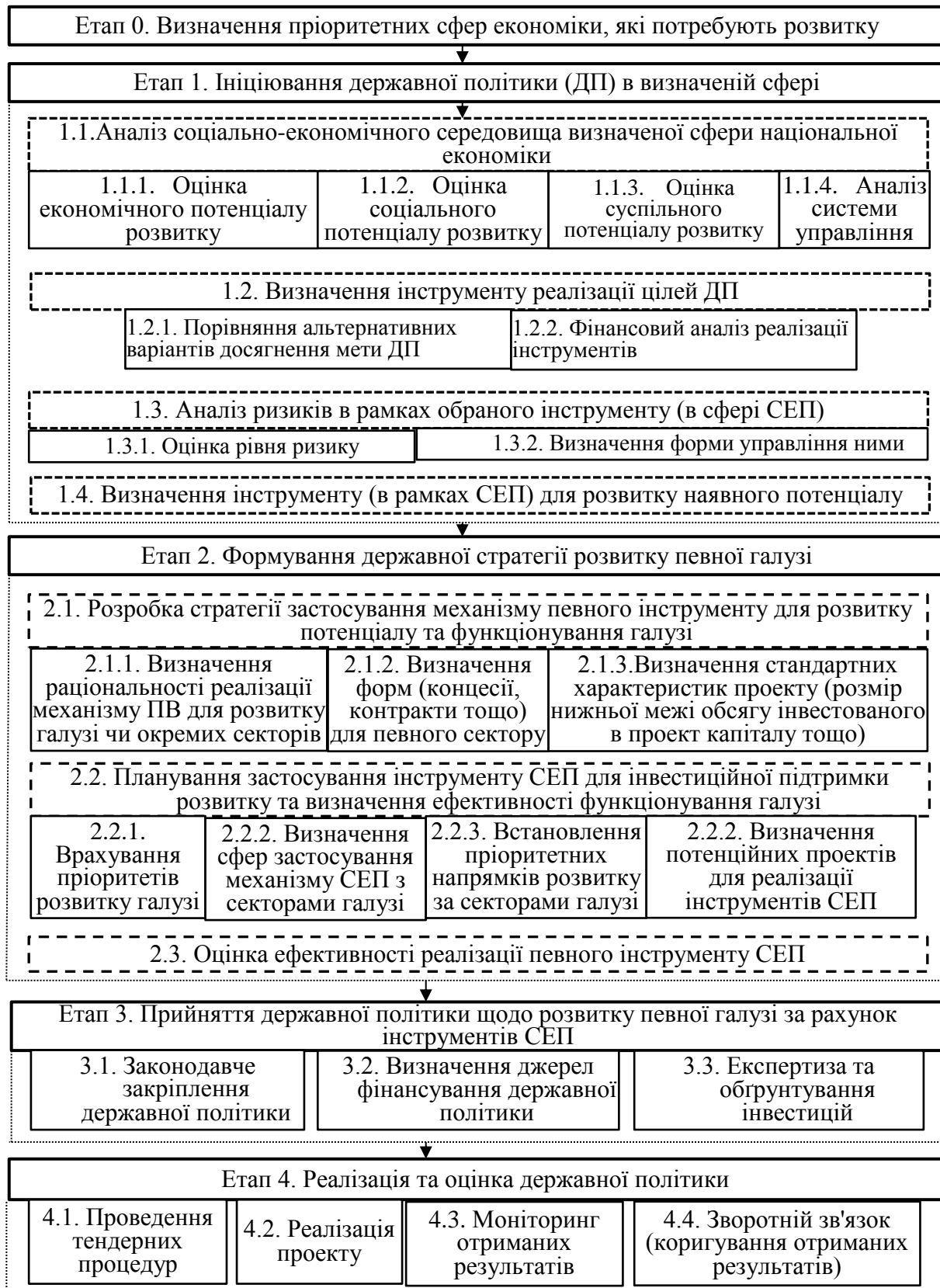

Рис. 1. Етапи вироблення державної політики з метою розвитку потенціалу сфер національної економіки

В процесі вироблення державної політики важливим етапом є ініціювання політики, що полягає в визначенні пріоритетних сфер розвитку у відповідності до суспільних проблем, що потребує використання експертно-аналітичних процедур. Вибором пріоритетних сфер, які потребують розвитку, займаються вищі органи державної влади з урахуванням потреб партій, громадських організацій, представників приватного сектору, науки тощо. На даному етапі застосовується процедура визначення та структурування проблеми, яка покликана допомогти у виявленні неявних припущень, визначенні причин, відображенні можливих цілей синтезу конфліктуючих поглядів і розробці альтернативних варіантів політики [6].

В процесі ініціювання та вироблення державної політики в сфері соціально-економічного партнерства важливим аспектом є саме визначення пріоритетних сфер розвитку з урахуванням їх ресурсних обмежень та інтересів учасників партнерських відносин, так як предметом соціально-економічного партнерства є відносини між органами державної влади та представниками приватного сектору на національному рівні з приводу реалізації суспільно значущих проектів.

Таким чином, соціально-економічне партнерство органів влади та суб'єктів господарювання має певні особливості, які відрізняють від інших моделей, форм реалізації завдань в рамках державної політики, а саме: підвищення ефективності використання бюджетних коштів, довгостроковий характер, партнерський характер відносин, розподіл ризиків між суб'єктами, залучення інвестицій до об'єкту інфраструктури, наявність інвестиційної та прибуткової стадії реалізації проекту. Які сприяють реалізації задачі соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання, яка полягає в реалізації цілей суб'єктів господарювання (максимізація прибутку) в сферах діяльності, що відповідають цілям державних органів влади.

Список використаних джерел

1. Кабашкин В. А. Государственно-частное партнерство: международный опыт и российские перспективы / В. А. Кабашкин. – М. : ООО «МИЦ», 2010. – № 32. – С. 78–80.
2. Пал Л. А. Аналіз державної політики / Л. А. Пал; пер. з англ. І. Дзюби. – К.: Основи, 1999. – 422 с
3. Гогвуд Б. Аналіз політики для реального світу / Б. Гогвуд, Л. Ган; пер. А. Олійник. – К.: Основи, 2004. – 396 с.
4. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления: Учебник / Г. В. Атаманчук. – М.: Омега, 2010. – 525 с.
5. Державна політика: аналіз та механізм її впровадження в Україні: Навчальний посібник / О. І. Валецький, В. А. Ребкало, М. М. Логунова та ін.; заг. ред. В. А. Ребкало, В. В. Тертички. – К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 232 с.
6. Петренко І.І. Визначення та структурування проблем в процесі розробки державної політики/І. І. Петренко // Київ. – 2012. – № 59.- С.675-680.